

POMOC ZVÍŘATŮM Z NAŠÍ PŘÍRODY V NOUZI

Text: Věra Aladzasová-Příbylová

Foto: Dana Holečková, Kamil Čihák, Miroslav Lubas, Tomáš Hajnýš

Redakce: ÚKOZ

Mladý strakapoud

Úvod

I zvířata volně žijící v naší přírodě (tzv. divoká) se ocitají v situacích, kdy nutně potřebují lidskou pomoc. Ovšem jinak jim můžeme nešetrným nebo zbytečným zásahem velmi ublížit, neboť v mnoha případech zachraňují lidé zvířata, která záchranu nepotřebují. Kdo tedy opravdu pomoc potřebuje?

Stručné základní zásady pomoci zvířatům

- 1/ Neodebíráme z přírody mláďata zajíců, srnčí, jelení, daňčí a mufloní zvěře, pokud nejsou prokazatelně osiřelá, zraněná nebo uvízlá!
- 2/ Ochočená, uměle odchovaná mláďata nepatří do přírody, protože obvykle ztrácí přirozenou plachost. V přírodě jsou často usmrcena predátorem nebo myslivcem jako podezřelá z nakažení vzteklinou!
- 3/ Ježky můžeme brát z přírody nejdříve koncem října. Nutná hmotnost pro přežití zimy je 650 – 700 g v půli listopadu.
- 4/ Dospělí zranění savci patří do rukou odborníkům, protože hrozí poranění zachránce, či jeho nakažení vzteklinou!
- 5/ Chraňte své zdraví – pokud nevidíte zjevné poranění, může se jednat o onemocnění zvířete. Zda nejde o chorobu přenosnou i na člověka pozná pouze odborník (veterinář)!
- 6/ Dodržujte hygienu:
  - nemocné zvíře oddělte od svých vlastních zvířat a dětí,
  - umístěte ho do krabice (pokud se vejde), kterou stejně jako další použité pomůcky po předání zvířete odborníkům spalte,
  - po kontaktu se zvířetem si vždy řádně umyjte ruce!

Která zvířata tedy opravdu pomoc potřebují?

* * *

PTÁCI

Ze všech volně žijících zvířat se lidé s ptáky setkávají nejčastěji. A nejčastěji také narazí na opeřence v nouzi. Kdy to je?

- mlád'ata vypadlá či vyhozená z hnízda,
- mlád'ata promoklá a prochladlá,
- dospělí ptáci i mlád'ata poranění,
- dospělí ptáci uvízlí na místech, odkud se sami nedostanou,
- ptáci nemocní či otrávení.

Mlád'ata – jak je poznáme?

Obecně platí, že ptačí mládě nemá zcela vyvinuté opeření. Dlouhá pera v křídlech a ocase jsou jen částečně vyrostlá a vězí v pouzdře zvaném pisk (obr. 1 a 3). Tělo i hlavu mláděte pokrývá chmýří nebo holá kůže. Někdy jsou zbytky chmýří na špičce rostoucího pera (holubi).

Obr. 1: Holoubě - částečně vyrostlé peří v pouzdech zvaných pisky.

Celé tělo je hustě ochmýřené u kachen a labutí, lysek, racků, bažantů a koroptví a druhů jim příbuzných, a u dravců a sov (obr. 9),

řídce chmýří mají holubi, hrdličky a zpěvní ptáci – chmýřím prosvítá holá kůže,

u pěvců je zobák v koutcích lemován zbytnělou kůží žluté barvy (obr. 2),

mladí holubi a hrdličky mají velmi zvláštně utvářený zobák a holou kůži okolo (obr. 3),

mladí dravci a sovy se už v útlém věku účinně brání – leží na zádech a sekají nohama s ostrými drápy nebo štípou zobákem (obr. 8), mohou člověka citelně zranit, někdy až do krve,

mladí rorýsi jsou často zaměňováni za dravce; nejsou jim ale vůbec příbuzní (obr. 4).

Obr. 2: Mládě sýkory – zbytnělá kůže v koutcích zobáku.

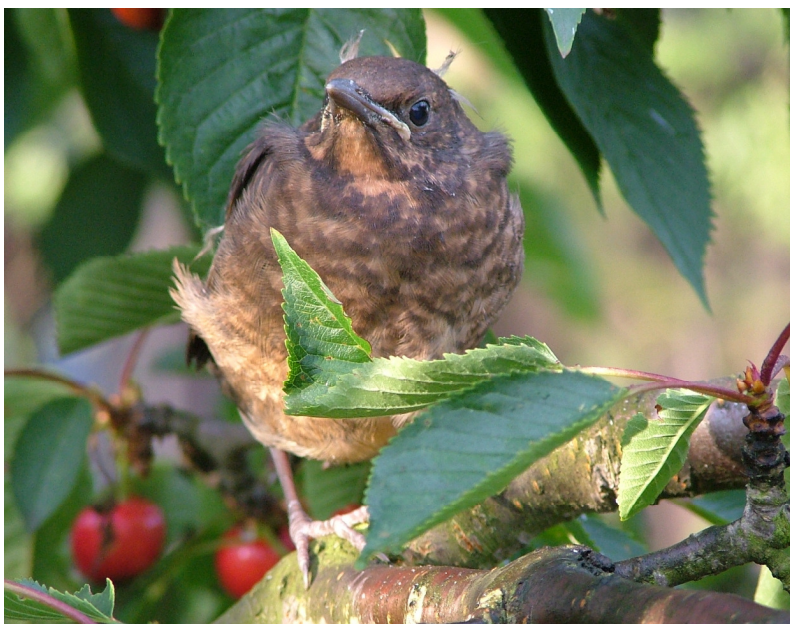
Obr. 3: Holoubě – zvláště utvářený zobák.

Obr. 4: Mladý rorýs.

Kdy pomáhat?

Po bouři, větru či silném dešti mohou z hnízd vypadnout či vyskočit malá mláďata. Matka o ně mimo hnízdo nepečuje a neumí je nijak dostat zpět. Ptáci svá mláďata nepřenášejí. Mláďě na zemi prochladne a zahyne zimou a hladem. **POZOR, nezaměňovat za ptáčata čerstvě vylétlá z hnízda, ta pomoc nepotřebují (obr. 5 a 6)!**

Obr. 5: Mladý kos, který ještě neumí létat, se schovává na třešni.

Obr. 6: Toto mláďě ůhýka sice ještě neumí létat, ale určitě není opuštěné, a proto se nesmí chytat. Rodiče ho ještě krmí.

Je možné

- vrátit je do hnízda mezi sourozence – lidský dotek nevadí, ptáci nemají čich o nic lepší než my,
- vzít domů, osušit, zahřát a předat do odborné péče.

Neodchovávejte ptáčka sami!

Jednotlivě odchované mládě je krotké, neumí se o sebe starat, nenaučí se hledat potravu a po vypuštění většinou zahyne. Trvale chovat doma volně žijící ptáky je zakázáno zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů! Mládě se musí připravit na návrat do přírody, proto je musí odchovat odborník v záchranné stanici. Nálezce však musí mládě zkusit nakrmit, aby příliš nezesláblo. Čím?

Potrava vhodná pro ptáčka

- mláďata dravců, sov, čápů, volavek – kousky libového syrového masa (ne vepřového) navlhčeného vodou nebo žloutkem z vejce,
- kuřata, kachňata, labuťata – drobné zrní (jáhly) nebo ovesné vločky, sekané listy pampelišek – u kuřátek suché, u kachňat a labuťat namočené do vody,
- holoubata, malé hrdličky – uvařené nebo namočené zrní – pšenice, rýže, kroupy,
- mláďata rorýsů, datlů, žlun – malé kousky syrového libového masa (ne vepřové) navlhčené vodou,
- mláďata pěvců – dětský piškot namočený do vody a opět vymačkaný, z něho tvarujeme malá sousta; nebo vejce natvrdo či škrábané syrové libové maso (ne vepřové).

Absolutně zakázáno – NIKDY NEPODÁVEJTE

- uzeniny a uzené maso (obsahují sůl),
- konzervy (obsahují sůl a koření),
- mléko (ptáci jej nedovedou trávit),
- čokoláda (pro mnoho zvířat jedovatá),
- cukr a cukrovinky (působí silný průjem),
- měkký chléb (nadýmá),
- nahnilé, plesnivé a páchnoucí zbytky,
- smažené a pečené potraviny (projímají).

Nedoporučuje se

- psí konzervy (jsou příliš tučné),
- kompoty (příliš sladké, projímavé),
- těstoviny a knedlíky (jsou solené a těžko stravitelné),
- vařené maso (je těžko stravitelné).

Lze použít v nouzi

- psí a kočičí granule namočené do vody,
- kočičí konzervy,
- neslaný sýr (jen tvrdý),
- tvaroh na strouhání,
- rozmočený rohlík nebo houska (bílý),
- sojový tvaroh,
- sojové maso (uvařené).

Nekrmte ptáčka žížalami a slimáky!!!

- jeden druh žížal (žížala hnojní) je smrtelně jedovatý,
- mnoha druhům ptáků ucpává sliz žížal a slimáků střeva,
- některé druhy slimáků jsou nepoživatelné,
- žížaly i slimáci můžou být mezipříteli nebezpečných parazitů.

Nekrmte larvami much!

Larvy much (prodávají se jako „bílé červi“ v rybářských potřebách) mohou ptáče doslova sežrat zaživa zevnitř.

Dokud mládě nenakrmíte, nenapájejte ho! Výjimkou je ptáče nalezené ve velkém horku.

Ptáci nepotřebují tolik vody jako savci. Vodou vyplavujete zbytky potravy ze žaludku a střev ptáče a urychlujete vyhladovění. Napájení se provádí namáčením jednotlivých soust potravy do vody.

Pro nakrmení musíte mláděti otevřít zobák (pokud ho ihned neotevírá samo) a vkládat potravu do zobáku např. pinzetou (obr. 7 a 7a). Krmíme nejméně každých 20 minut.

Obr. 7, 7a: Krmení mladé sýkory moučnými červy pomocí pinzety.

Nejdůležitější je držet ptáče v teple.

Na kuřata, kachňata a labuřata svítíme žárovkou (40 – 60 W) z výšky asi 25 cm a tím je zahříváme. Ostatní ptáčata umístíme do flanelového hadříku v místnosti.

Vhodný jako podestýlka je

- papír – pod kachňata a kuřata,
- seno – pod ostatní mláďata,
- buničina, toaletní papír, papírové ubrousky a kapesníky – pod všechny.

Nikdy nepoužíváme jako pelíšek

- zelenou trávu – je studená a vlhká, odebírá ptáčatům teplo,
- hobliny – ptáče je může polykat a ucpat si střeva,
- vatu – ptáče se v ní může uškrtit, udusit nebo si zaškrtnout nožku či křídlo,
- piliny – prach ze dřeva dráždí, mládě se může udusit.

Nejlepší je po poskytnutí první pomoci ptáče rychle předat odborníkům.

Kdy mládě pomoc nepotřebuje?

Vyletující drozdi, kosi, pěnice i někteří jiní pěvci neumějí ještě létat, mají krátké ocásky i křídla a zdržují se na zemi v křoví (obr. 5 a 6), NELZE je zbytečně chytat a brát rodičům.

Mladé sovy sedí i měsíc na větvích okolo hnízda a přivolávají rodiče pískáním i během dne; dovedou již trochu létat, ale jsou neobratné (obr. 8), NELZE je chytat a odvážet.

Mladé poštolky posedávají několik dní na římsách, parapetech a balkonech domů, než se odváží létat, NELZE je chytat a odvážet.

Rodiče u ptáčat nesedí trvale, ale pouze je krmí (u pěvců velmi často, ale u některých druhů jen 1-2 x denně).

Obr. 8: Mládě sovy (kalouse ušatého).

Obr. 9: Mladé poštolky na hnízdě v prachovém peří ještě létat nemohou. Pozor ale na ostrý zobák a drápy!

Jednorázová pomoc ptáčatům právě vylétlým z hnízda

- slétne-li mladá sova na zem, neumí vylézt zpět na strom; posadíme ji na větev alespoň 2 m vysoko (vhodné je použít kožené rukavice) a vzdálíme se,
- slétne-li mladá poštolka na zem, odneseme ji na střechu domu či na balkon alespoň ve 2. patře (vhodné je použít kožené rukavice),
- poskakuje-li mladý drozd či kos po ulici nebo chodníku, odneseme ho k nejbližšímu keři či stromu (ne dále než 20 m, aby jej rodiče slyšeli),
- vletí-li mládě jakéhokoli ptáka do místnosti, umožníme mu otevřením celého okna odletět ven či je opatrně chytíme a vypustíme,
- pronásleduje-li ptáče pes nebo kočka, lze je chytit a přemístit na bezpečnější místo (do křoví, za plot, na zídku apod.) a psa nebo kočku odvést či zahnat.

Pomoc kachňatům

Divoké kachny občas vysedí mláďata na místech, odkud je těžko dostávají k vodě. Nesnažíme se rodinu chytat, ale

- jde-li o dvůr v bloku domů, otevřeme večer vrata na ulici, kachna bezpečně rodinku odvede i několik set metrů,
- jde-li o střechu či balkon domu, ponecháme rodinu v klidu; kachňata dovedou seskočit i z výšky 10 – 12 m, nic se jim nestane a odejdou,
- není-li možné nechat matku rodinu odvést, je třeba zahnat je do kůlny, chodby, garáže apod. a odchytit nejdříve kachnu, potom kachňata; celou rodinku pak vypustit na nejbližší rybník či řeku v opačném pořadí, než jsme je chytali – nejprve kachňata, pak kachnu!

Odletí-li matka od kachňat před odchytem, počkejte do večera, zda se vrátí. Teprve pak chyťte kachňata.

Samotná kachňata se nesmějí pustit na vodu!!! Mláďatům do 3 týdnů věku nefunguje mazová žláza a nemohou si promastit chmýří. Mastí se dotekem o matku. Bez této ochrany se za pár desítek minut utopí. Totéž platí i u housat a labuřat.

Kachňata bez matky předejte odborníkům k odchovu!

Pomoc dospělým ptákům při zranění

Obecně platí, že zdravý dospělý pták se nenechá chytit do ruky. Má lesklé opeření, létá, je opatrný před lidmi. Vodní ptáci hledají bezpečí na vodní hladině.

Pokud se tak pták nechová, potřebuje pomoc.

Jak se ptáci zraňují?

- nárazem na sklo (velké skleněné plochy je nutno označovat, nejlépe pruhy blízko u sebe – většina ptáků se jim vyhne, siluety dravců nejsou účinné),
- jsou srazeni jedoucím autem či vlakem,
- jsou postřeleni,
- popálí se o elektrické vedení,
- narazí na dráty či kabely,
- chytí se do želez či jiné pasti,
- chytí je kočka, pes nebo dravec,
- spolknou rybářský háček s návnadou,
- zamotají se do sítí nebo visících provázků,
- spadnou do komína a ohoří jim peří.

Ptáci si také poškozují opeření

- spadnou do nádob s vyjetým olejem nebo barvami (např. v dílnách),
- přiletí na vodu znečištěnou olejem nebo dalšími ropnými látkami,
- přilepí se na leповé pasty (leповé pasty k odchytu např. hlodavců jsou zakázány!),
- přistanou na vodě, v níž jsou saponáty či jiné čisticí prostředky.

Kdy potřebují pomoc?

Každý dospělý pták, který poskakuje po zemi a nelétá, leží na zemi nebo na vodě a nesnaží se uniknout nebo se pohybuje nekoordinovaně (kutálí se, převrací, padá), je pravděpodobně zraněn či nemocný.

Co jim hrozí v přírodě?

- útok jiného zvířete (kočka, pes, kuna, dravý pták, potkani),
- vyhladovění,
- napadení mouchami (nakladení vajíček do otevřených ran) a jinými parazity,
- doživotní zmrzačení.

Jak ptáky přenášíme?

- v uzavřené papírové (tmavé) krabici,
- v plátěném (neprůhledném) sáčku,
- přenosky (bedýnky) určené k přepravě ptáků,
- NIKDY nepoužíváme ptačí klec – pták se v ní mlátí a může si způsobit zranění!

Nejrizikovější stavy

Zlomeniny křídel a nohou (neotevřené)

- končetina se bezvládně houpá, pták ji vlácí za sebou a těžko s ní pohybuje. Při uchopení do ruky lze nahmatat místo, kde se kost zlomila,
- zlomenina není vždy viditelná a tak se nedá občas poznat, i v takovém případě není končetina plně funkční (je nutné RTG vyšetření u veterinárního lékaře).

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář), protože

- zlomenina srůstá velmi rychle (do 5 dnů), hojí-li se bez ošetření, zůstane pták doživotně zmrzačený,
- zlomenina je velmi bolestivá, neošetřený pták trpí,
- hrozí utržení zlomené končetiny.

Laik zlomeninu ošetřit nedovede. Neumí ji správně ošetřit ani každý veterinární lékař. Hledejte proto nejbližší záchranou stanici.

Otevřené zlomeniny nohou a křídel

- ze zlomené končetiny trčí ven konce kostí, rána krvácí.

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář), protože navíc oproti neotevřeným zlomeninám

- hrozí vykrvácení,
- v létě hrozí napadení rány mouchami,
- v zimě hrozí omrznutí.

Ptáky s jakýmkoli zlomeninami rychle a šetrně odchytíme do krabice a odneseme odborníkům v nejbližší záchrané stanici.

Každá zlomenina se dá nějak léčit a řada vyléčených ptáků se vrací do přírody zdravá!

Jiné otevřené rány

- pták krvácí na některém místě na těle.

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář), protože

- hrozí vykrvácení,
- v létě hrozí napadení rány mouchami,
- v zimě hrozí omrznutí.

Krvácející rány se musejí ošetřit v den nálezu ptáka! Druhý den je pozdě!

Staré otevřené rány

- část těla ptáka je špinavá a zapáchá,
- v létě jsou v ráně larvy much,
- vidíme zčernalé konce kostí či rozkládající se měkké tkáně.

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář).

První pomoc doma

- ránu omyjeme vodou,
- odstraníme larvy much,
- odstraníme špinavé peří (nůžkami - nevytrháváme je).

Úrazy elektrickým proudem

- nelétající pták sedí poblíž elektrického vedení,
- část nohy nebo křídla je bezvládná,
- kůže na zraněné části těla mění barvu (tmavne až černá); to trvá 2 - 5 dní,
- více než 5 dní – část nohy či křídla je zaschlá, zčernalá, nehybná, popř. napadená larvami much.

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář), protože začne-li se s léčbou do 48 hodin po popálení, je možné zasaženou část těla zachránit. Později to už není možné a pták zůstane zmrzačený. Přejde-li o nohy či obě křídla, musí být utracen veterinárním lékařem.

Otřes mozku, úrazy hlavy

- pták neudrží rovnováhu a padá, hlavu často drží v nepřírozené poloze,
- krvácení ze zobáku (nemusí být),
- pták má křeče, bije křídly (nemusí být),
- pták bezvládně leží (nemusí být),
- pták nedokáže hýbat křídly nebo nohama.

Otřes mozku vzniká jako následek nárazu do okna nebo sražení autem či vlakem.

Nutná je rychlá odborná pomoc!

První pomoc doma

- nedávejte ptáku misku s vodou, mohl by se utopit! Dejte ho do zavřené krabice, na stinné klidné místo.

Zlomení zobáku

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář), protože

- pták se sám nenažere ani nenapije a rychle slábne,
- úraz zobáku je velmi bolestivý, pták trpí,
- bez ošetření se zobák nezahojí.

Spolknutí rybářského háčku (labutě, kachny)

- ze zobáku visí vlasec,
- pták těžko polyká, nemá zájem o potravu,
- uvízne-li háček v zobáku, pták jej nemůže dobře zavřít,
- na krku může být viditelná bulka.

Odchyt takto postižených ptáků je složitý. Pomohou vám hasiči (tel. 150), rybáři s loďkou nebo odchytové služby pro psy a kočky. Odchyt je nutný co nejdříve!

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář), protože

- při laické manipulaci s háčkem ptáka ještě více poškodíte,
- zraněný jícen je nutné sešít,
- pták musí zůstat několik dní pod kontrolou kvůli riziku komplikací.

Poškození opeření

- při ohoření jsou pera kratší, páchnou spáleninou,
- při zasažení ropnými látkami je peří mastné a špinavé (hnědé, černé),
- při zasažení čisticími prostředky je peří lámavé a přesušené, pták se vyhýbá vodě,
- při zasažení lepovou pastí je peří splepené a lepkavé, brání ptáku v pohybu,
- při zasažení barvami je peří zatvrdlé, splepené a obarvené.

Nutná je rychlá pomoc!

První pomoc doma

- špinavé peří omyjeme saponáty (např. na mytí nádobí) nebo nejprve vhodným rozpouštědlem (lepidlo, barva), opláchneme vlažnou vodou,
- ptáka uložíme do sucha a teploty mezi 15 - 20 °C (drobné ptáky až do 25 °C),
- nebo ptáka co nejrychleji (týž den) předáme do nejbližší záchrané stanice.

Co hrozí při zanedbání pomoci?

- pták polyká nečistotu ve snaze se očistit sám a může se otrávit,
- některé látky (olej, nafta aj.) se vstřebávají kůží,
- pták s poškozeným opeřením může promoknout, prochladnout a uhynout,
- není-li schopen létat, nenajde si dostatek potravy, a je brzy uloven šelmou nebo dravcem.

Regenerace opeření trvá 6 – 10 týdnů! Je-li peří ohořelé, musí pták celý nejprve přepelichat (děje se v létě), teprve pak může být vypuštěn.

Otravy a onemocnění

- pták je malátný, neulétne a nechá se chytit,
- může mít průjem (má trusem potřísněné okolí kloaky a peří ocasu),
- odmítá potravu a může být vyhublý,
- spí schoulený v načepýřenou kouli,
- může být vyhublý.

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář), protože hrozí i nemoci přenosné na člověka - tuberkulóza (TBC), salmonelóza, ornitóza, listerióza. Většina ptačích chorob člověka neohrožuje, ale ty nebezpečné pozná správně pouze odborník.

Dodržujte hygienu, nemocného ptáka oddělte od svých vlastních zvířat a od dětí! Umístěte jej do krabice, kterou po předání ptáka odborníkům spalte.

Vyhladovění, zeslábnutí

- pták vypadá jako nemocný, je malátný, nechá se chytit,
- má zelený průjem (tzv. hladový),
- je velmi vyhublý.

Tato situace nastává

- v zimě za dlouhých mrazů nebo při hlubokém sněhu,
- v létě za dlouhých dešťů a při ochlazení,
- uvízne-li pták v objektu, odkud se nemůže sám dostat.

Nutná je rychlá odborná pomoc!

První pomoc doma

Ptáka odchytíme a umístíme v teple. Nedávat rychle do místa s velkým teplotním rozdílem od venkovní teploty (maximálně 10°), nebezpečí teplotního šoku! Kapátkem mu podáme směs syrového žloutku a coca-coly. Co nejdříve předáme odborníkům! Velmi zesláblí ptáci musejí být zprvu krmeni násilím snadno stravitelnou potravou. Jinak zemřou hladu. Rozpoznat ptáka nemocného a pouze vyhladovělého zvládne jen odborník!

Přimrzlé labutě

- labuť na ledu se snaží vstát, bije křídly o led, ale nepostaví se.

Při slunečném počasí se na ledu vytvoří vrstva vody (asi 1 mm), večer se labuť usadí na ledu ke spánku, v noci vrstvička vody na ledu zamrzne a labuť zůstane přichycená za peří na hrudi a na břiše. Někdy ptáci přimrznou i k mokré dlažbě na nábřeží městských řek.

Je-li druhý den opět slunečno, ptáci odmrznou sami.

První pomoc

- podlévání vlažnou vodou,
- nůžkami a prsty opatrně oddělíme špičky per od ledu.

Pozor! Labuť na ledu často spí a odpočívají – cítí se bezpečněji než na břehu. Máte-li pochybnost, zda jsou přimrzlé, zkuste je vyplašit (sněhovými koulemi, šiškami, menšími klacíky apod.).

Labuť dokáže vzlétnout z jakéhokoli povrchu – vody, suché země, bláta i ledu, má-li dostatečně dlouhou startovací dráhu (minimálně 20 m).

Prevence přimrzání labutí

Nekrmte ptáky na podzim na stojaté vodě, hlad je donutí přeletět na řeky. Ty obvykle nezamrzají.

Mohou vodní ptáci zamrznout do ledu?

Zdraví ptáci nezamrznou. Spí s nohama ukrytými v peří a nezůstávají na zamrzající volné vodě – vylezou na břeh či na led. Zamrznou jen ptáci těžce nemocní nebo uvízní ve strouhách a stokách, z nichž nemohou vylézt.

Napadení vnějšími parazity

- pták se nechá odchytit, je zesláblý a hubený,
- v peří se pohybují drobní tvorové, kteří nám zůstávají na prstech,
- nebo v peří lezou velké ploché bezkřídlé mouchy (ptakotrudky),
- nebo okolí očí je plné přísátých klíšťat.

Nutná je rychlá odborná pomoc (veterinář)!

Pozor! Paraziti napadají všechny ptáky včetně vašeho papouška nebo slepic a jiné drůbeže.

Uvívání ptáci

Občas se může stát, že pták uvízne na místě, ze kterého se sám nedostane. Snáze uvíznou mladí ptáci, kteří se teprve učí létat.

Pády do světlíků domů

Ohrožené druhy:

Poštovky a sokoli, holubi, mladé kavky, výjimečně i jiní ptáci.

Uvívání ve větracích otvorech a komínech

Ohrožené druhy:

Drobní pěvci (sýkorky, vlaštovky) a rorýsi - otvory do průměru 7 cm, poštovky, kavky, datli a holubi - otvory větší.

Uvívání v kanálech, jímkách a žumpách

Ohrožené druhy:

Téměř všichni ptáci včetně kachen a labutí.

Pády do bazénů, van a sudů na dešťovou vodu

Ohrožené druhy:

Téměř všichni ptáci, zejména v horkém počasí.

Prevence

- ochrana světlíků a šachet sítí nebo pletivem,
- ochrana větracích otvorů mřížkou s oky nejvýše 1 cm v průměru,
- ochrana jímek a kanálů poklopy,

- ochrana sudů s vodou pletivovým krytem,
- do bazénu (bez schodů) a van na dešťovou vodu dáme prkno, aby ptáci mohli vylézt.

K vyproštění ptáků, pokud to nezvládneme sami, voláme odborníky ze záchranné stanice, odchytové služby pro psy a kočky nebo hasiče (tel. 150).

Po vyproštění musí ptáka zkontrolovat odborník a posoudit, zda může být vypuštěn ihned nebo až po ošetření a několikadenní péči.

Uvzlým ptákům hrozí vyhladovění, utopení, otrava kouřem či prochladnutí – dle situace.

Základní zásady pomoci ptákům – shrnutí

Pomáháme jen těm opeřencům, kteří to opravdu potřebují. Smyslem pomoci je návrat ptáka zpět do přírody jako zdravého rovnocenného jedince.

Ptačí mlád'ata vracíme, je-li to možné, zpět do hnízda. Jinak patří jejich odchov do odborných rukou.

Zraněné a nemocné ptáky neléčíme laicky doma, ale předáme je do nejbližší záchranné stanice. Můžeme ovšem poskytnout první pomoc.

Ptačí mlád'ata nepatří do rukou dětem!

Nezasahujeme zbytečně do ptačího života v přírodě!

Chraňte své zdraví – pokud nevidíte zjevné poranění, může se jednat o onemocnění ptáka. Zda nejde o chorobu přenosnou i na člověka pozná pouze odborník (veterinář)! Dodržujte hygienu!

SAVCI

Savci jsou nám vývojově blízcí a mnoha z jejich projevů rozumíme. Umíme se vžít do jejich situace. I savci občas potřebují lidskou pomoc, daleko častěji zde však lidé zasahují zbytečně a zvířatům škodí.

Kterí savci jsou v nouzi?

- osiřelá mlád'ata,
- nedospělí mladí jedinci těch druhů, které v zimě spí (zejména ježci),
- zranění jedinci,
- jedinci uvízlí na místech, odkud se sami nedostanou,
- jedinci nemocní či otrávení.

Kdy a jak pomáhat mlád'atům?

Zajíčci

Zaječka rodí mlád'ata (1 – 4) na holé zemi v trávě. Mládě zajíce je plně vyvinuté, vidí, slyší a má zuby (narozdíl od holého, slepého, hluchého a bezmocného králíčete). Matka je přichází nakrmit pouze 1x za den, a to v noci. Jinak o ně nepečuje. Mládě prvních deset dní nevydává pach, sedí na místě a nereaguje na okolí. Teprve potom začne běhat a utíkat před nebezpečím.

Z toho vyplývá, že

- nalezené zajíčky necháme na místě,
- maximálně je můžeme na prkénku (ne v ruce!!) odnést 2 – 3 m z cesty či jiného rušného místa (hřbítko apod.)

Jak poznáme osiřelé mládě?

- osiřelé mládě pobíhá a hledá matku, proto aktivně přijde k člověku nebo ke psu - pouze takové mládě můžeme vzít domů.

Kdy ještě pomoci?

- přinese-li mládě pes či kočka,
- odebereme-li mládě malým dětem,
- je-li mládě zraněné (sekačkou apod.),
- je-li mládě na pozemku, kde probíhá výstavba velkých objektů, komunikací apod.

Pomoc doma

Zajíčka napájíme injekční stříkačkou (bez jehly) 2 – 3x denně neředěným neslazeným kondenzovaným mlékem (lépe 9% než 7,5%). Co nejdříve odevzdáme příslušnému mysliveckému hospodáři, popřípadě do záchranné stanice

Pozor! Zajíce nelze trvale chovat doma, protože

- potřebuje hodně pohybu,
- samec útočí na psy a děti,
- brzy podléhá nemocem a umírá (v zajetí žije nejvýše 4 roky, v přírodě až 3x více).

Ochočeného zajíce nelze vypustit do přírody!

Srnčata, kolouši apod.

Samice přežvýkavců nechávají prvních 7 – 10 dnů mládě v mlázi či vysoké trávě a chodí k němu několikrát denně, zejména v noci. Zdržují se nedaleko, ale není je vidět. Mládě klidně leží, nevydává pach a před lidmi neutíká! Teprve nejdřív po týdnu začne chodit s matkou, muflonče o něco dříve.

Z toho vyplývá že

- klidně ležícího mláděte se nedotýkáme a rychle odejdeme,
- nenecháme je očichat a olizovat psem.

Matka poznává mládě čichem! Páchne-li nepřírozně, nedá mu pít a odhání je!

Jak poznáme osiřelé mládě?

- osiřelé mládě pobíhá, hlasitě píská (srnče, kolouch) nebo bečí (muflonče),
- velmi slabé mládě leží na boku a má obvykle zavřené oči - pouze takové odchytíme a vezmeme domů.

Kdy ještě pomoci?

- když mládě uštve pes,
- když je mládě poraněné,
- když má na těle vajíčka much (uši, oči, nozdry) nebo na něj hejna much sedají,
- když běhá uvízlé na uzavřeném pozemku,
- když při žních najdeme mládě v lánu obilí,
- když mládě leží či stojí na krajnici silnice nebo na kolejích.

Pomoc doma

Mládě zahřejeme, napojíme vlažným mlékem připraveným z 1 dílu kondenzovaného neslazeného mléka a 2 dílů slabého čaje či vody (nesladíme!), případně kozím mlékem – dudlíkem a dětskou lahví. Co nejdříve předáme příslušnému mysliveckému hospodáři, popřípadě do záchranné stanice.

Pozor! Dospělí srnci, daňci, jeleni a mufloni jsou lidem nebezpeční! V době říje je napadají, trkají a mohou velmi vážně zranit! **NELZE JE MÍT DOMA!**

Ochočenou zvěř nelze pouštět do přírody, protože samci jsou nebezpeční lidem (viz předešlý odstavec). Krotká zvířata jsou jako podezřelá ze vztekliny rychle usmrcena. Stávají se také snadnou kořistí pytláků.

Uměle odchovanou zvěř obvykle nepřijímají ani zoologické zahrady!

Selata divokých prasat

Bachyně vodí selata od narození, chrání je a pečuje o ně. Ve vrhu je průměrně 5 - 7 selat. Samice při obraně selat napadne psa i člověka.

Z toho vyplývá, že

- pobíhající selata pozorujeme a snažíme se být ukrytí,
- nepouštíme k nim psa,
- narazíme-li na selata s bachyní, místo pozorování se snažíme v klidu vzdálit z místa setkání, aniž bychom je rušili.

Jak poznáme osiřelé sele?

- pobíhá, kvičí, ale matka se neobjevuje delší dobu,
- leží osamoceně v klidu a nevšímá si okolí,
- postává či leží u silnice či na kolejích,
- vytrvale běhá za lidmi či za psy.

Takové sele odchytíme a vezmeme domů

Kdy ještě pomoci?

- když sele uštve pes,
- když je sele zraněné,
- když leží selata u mrtvé bachyně,
- když sele uvízne někde, odkud se samo nedostane (jímka, nádrž na vodu, past apod.).

Pomoc doma

Sele zahřejeme a nakrmíme dětskou lahví polotučným mlékem (neslazeným), případně kozím mlékem. Sele potřebuje dotyk, proto je při krmení masírujeme a hladíme. Co nejrychleji je předáme příslušnému mysliveckému hospodáři, popřípadě do záchranné stanice

Pozor! Dospělé divoké prase může být nebezpečné cizím lidem! Útočí zuby a velmi nebezpečně kouše. Napadá též psy. Prase je všežravé! Může usmrcovat a žrát domácí drůbež, zejména mláďata, králíčata apod. Umí se podhrabat z výběhu a rytím ničit zelené plochy. Je obtížné chovat ho doma.

Ochočené divoké prase nelze vypustit do přírody, protože

- může napadnout lidi či psy,
- před člověkem obvykle neprchá, a proto může být usmrceno jako podezřelé ze vztekliny,
- může škodit v okolí lidských sídel rytím apod.

Mláďata šelem

Šelmy rodí mláďata v doupatech (norách, dutinách apod.). Při kácení stromů, stavebních úpravách či terénních pracích je někdy doupě zničeno. Taková mláďata je třeba vzít a odevzdat v nejbližší záchranné stanici.

To se týká zejména

- kuny skalní (půdy, kůlny, garáže, dílny, zídky aj.),
- tchoře tmavého (zídky, sklípky apod.),
- lišky obecné (meliorační roury, nory v zemi).

Kdy ještě pomoci?

- osiřelým mláďatům, která pobíhají i ve dne venku a nechají se chytit,
- mláďatům zraněným,
- mláďatům, která uštve pes,
- mláďatům prochladlým, která jen leží na zemi a nereagují či reagují slabě.

Pomoc doma

- mládě zahřejeme a napojíme vlažným mlékem připraveným z 1 dílu kondenzovaného neslazeného mléka a 2 dílů slabého čaje či vody (nesladíme!), případně speciálním mlékem pro odchov štěňat nebo koťat (dle druhu šelmy)
- co nejdříve předáme do záchranné stanice.

Pozor! Ochočené šelmy nelze chovat doma bez povolení veterinární správy. Většina šelem v dospělosti páchne a ničí zařízení bytu!

Ochočené šelmy nelze vypustit do přírody, protože jako podezřelé ze vztekliny jsou velmi rychle usmrceny!

Veverčata

Veverka rodí mláďata v hníždě či dutině. Často je přenáší do jiného pelechu, přičemž může mládě upustit. Mladé veverky také bývají sráženy ze stromů útočícími strakami nebo silným větrem.

Kdy pomoci?

- při nálezů velmi malých mláďat na zemi (neosrstěná, slepá),
- je-li mládě poraněné,
- je-li již vzrostlé mládě prochladlé a promoklé,
- při nálezů hnízda s mláďaty u padlého stromu.

Pomoc doma

- mládě zahřejeme a napojíme polotučným mlékem slabě oslazeným medem - použijeme injekční stříkačku (bez jehly!),
- co nejdříve předáme záchranné stanici.

Pozor! Veverka je chráněna zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. K jejímu chovu je nutné povolení Krajského úřadu (v Praze Magistrátu hl. m. Prahy). Jinak hrozí pokuta!

Ochočenou veverku je možné vypustit do přírody pouze v městském parku, kde jsou i jiné krotké veverky (v Praze např. Stromovka, hřbitovy).

Ježčata

Samice ježka rodí mláďata v hníždě z kupy staré trávy v křoví či hromadě dřeva. Někdy má druhý vrh i na podzim a tato mláďata, pokud nedosáhnou hmotnosti alespoň 650 g, mají malou naději přežít zimu.

Kdy pomoci?

- dojde-li ke zničení hnízda při stavbě či likvidaci křovin a slepá mláďata se povalují venku,
- najdeme-li od poloviny října mladé ježky lehčí než 450 g a od poloviny listopadu lehčí než 650 g,
- je-li mládě zraněné či silně zamořené klíšťaty či vajíčky much.

Pomoc doma

- slepá mláďata ihned předáme záchranné stanici, jejich odchov doma není možný,
- starší ježky (od 120 g) zahřejeme, umístíme do pokojové teploty, zbavíme vnějších parazitů (blech, klíšťat apod.) a nakrmíme.

Jak odblešit?

Sprejem či zásypem pro psy a kočky do bodlin (pozor na přípravek Front-Line, může ublížit, nelze jej používat neředěný).

Co s klíšťaty?

Často odpadnou při odblešení, zbytek vytrháme pinzetou.

Čím krmit?

Kočí konzervy neobsahující sóju, raději pro koťata. Z domácí stravy vařené kuřecí či hovězí maso promíchané s přílohou (rýže, vločky, těstoviny), vařené vajíčko, dětské piškoty.

Nelze podávat

- mléko (působí průjmý),
- vepřové maso (působí průjmý),
- uzené, smažené a pečené potraviny,
- solené a kořeněné potraviny,
- vařené brambory (ježek je nestráví),
- mořské ryby (poškozuji ledviny).

Ježka můžeme chovat přes zimu doma (obr. 10). Chov ale konzultujeme s nejbližší záchrannou stanicí.

Ježek si nesmí zvyknout na psa, protože po vypuštění do přírody může být psem napaden. Nebojí-li se ho a nebrání se, pes jej zraní či usmrtí!

Ježek se nesmí ochočit, protože jako podezřelý z nakažení vzteklinou by byl po vypuštění do přírody usmrcen.

Obr. 10: Zařízení (bedna) na chov ježčat přes zimu.

Zranění dospělí savci

Jak se zraní?

- jsou sraženi autem či vlakem,
- jsou postřeleni,
- jsou uštváni psem,
- chytí se do pastí (železa),
- zraní je dravec či šelma,
- zapletou se do drátěných plotů,
- zřítí se ze skály či umělé stěny (zejména při štvání psem),
- jsou zachyceni sekačkou či kombajnem.

Co se jim může ještě stát?

- otráví se návnadami na hlodavce,
- spadnou do nádrže či jímky s vodou,
- uvíznou v místě, odkud se sami nedostanou,
- vyhladoví v dlouhé zimě,
- proboří se na ledu,
- otráví se při spásání chemicky ošetřených rostlin,
- onemocní,
- jsou napadeni parazity.

Pozor! Dospělí savci patří vždy do rukou odborníkům! Mohou být při manipulaci nebezpeční (koušou, kopají). Při poranění člověka hrozí riziko nákazy vzteklinou. Pomoc hledejte ještě týž den!

Jaké nemoci mohou přenášet na člověka?

- vzteklinu (všichni),
- tularémii (zajíci),
- leptospirózu (všichni).

Riziko není příliš velké. Ale vždy HLASTE PŘÍPADY, KDY VÁS VOLNĚ ŽIJÍCÍ SAVEC KOUŠL ČI POŠKRÁBAL!!! TOTÉŽ PLATÍ, ZRANIL-LI VAŠEHO PSA NEBO JINÉ ZVÍŘE (KOČKU, HOSPODÁŘSKÁ ZVÍŘATA APOD.).

Jak zabráníme tomu, aby se savci zraňovali a jinak strádali?

- ohleduplnou jízdou autem, zejména v lesích a v noci,
- nebudete-li likvidovat křoviny od května do července,
- zakrytím jímek, kanálů a stok poklopy,
- vybavením bazénů bez schodů a van na dešťovou vodu prknem pro možnost výlezu,

- zviditelněním drátěných plotů (likvidace vysoké trávy a plevelů okolo pletiva), k oplocení je zakázáno používat takové materiály, které mohou zvířata poranit, zejména ostnatý drát,
- opravou děr v plotech u zarostlých pozemků a zavírání vrat,
- umístěním plašičů na zemědělské stroje při žních nebo plašení zvěře těsně před sklizní,
- likvidací nezákonných pastí typu želez,
- umísťováním návnad na trávení hlodavců na krytá místa, kam jiná zvířata nemohou,
- jste-li myslivec, pak střelbou pouze na dobře viditelnou zvěř a na rozumnou vzdálenost dle možností své zbraně a rovněž důsledným dohledáváním postřelené zvěře,
- jste-li majitel psa, pak jej nepouštějte volně v přírodě, zejména v okolí lesků, krmelců a kdekoli v krajině v době od května do srpna a rovněž na velkých zelených plochách sídlišť jej opatřete náhubkem, aby nezraňoval mladé zajíčky a ježky.

Netopýři

Kdy pomáhat?

- vlétl-li netopýř v noci do bytu,
- uvízne-li netopýř v prostorách, odkud se není schopen sám dostat (např. kbelíky, vázy, atp.),
- naleznete-li netopýra na zemi nebo zavěšeného na zdi či kmenu stromu,
- naleznete-li netopýra v bytě či na chodbě,
- víte-li o úkrytu netopýřů v domě, který se má rekonstruovat,
- víte-li o úkrytu netopýřů ve stromě, který se má kácet.

Jak pomoci?

- vlétl-li netopýř do místnosti, otevřete dokořán okna, zhasněte, počkejte, až se zvíře zorientuje a samo vylétne ven. Pokud se usadí např. na záclonách a víc jak půl hodiny se nehýbe, dejte ho do papírové krabice a umístěte krabici na vyvýšené místo, odkud může netopýř odletět a kam se na něj zároveň nedostanou jiná zvířata. Do krabice dejte kus zmuchlané hrubší látky tak, aby sahala přes okraj a netopýř se po ní mohl vyšplhat a odletět,
- na netopýra sahejte přes kus hrubé látky nebo v kožené rukavici,
- pokud netopýř neodlétne nebo najdete-li netopýra ve dne, dejte ho do papírové krabice bez štěrbin, ale s drobnými dýchacími otvory. Do krabice dejte: zmuchlaný kus látky a vodu v ploché misce (např. víčko od PET láhve). Co nejdříve telefonicky kontaktujte nejbližší záchranou stanici nebo Českou společnost pro ochranu netopýřů (ČESON, působnost po celé ČR),
- najdete-li netopýra v zimě v bytě nebo na ulici, vložte jej do krabice (viz výše) a umístěte do chladu (4-10°C) a kontaktujte záchranou stanici nebo ČESON,
- víte-li o úkrytech netopýřů (stromy, budovy), kterým hrozí zničení, okamžitě kontaktujte ČESON, příslušnou správu CHKO nebo AOPK.

Pozor! Netopýř patří do rukou odborníkům ještě v den nálezu! Protože může vzácně přenášet vzteklinu, je třeba dodržovat bezpečnostní opatření (na netopýra nesaháme holou rukou). Dojde-li k pokousání, důkladně vymyjte ránu vodou s obyčejným mýdlem a kontaktujte infekční oddělení nemocnice, kde budete vakcinováni. Pokousání oznamte příslušné organizaci, která netopýra převzala.

* * *

KDE HLEDAT POMOC

Pouze ve státem schválených institucích!

- záchrané stanice,
- některé zoologické zahrady (nejprve jim zatelefonujte!).

Poradí vám

- místně příslušné inspektoráty krajské veterinární správy,
- krajské úřady – odbory životního prostředí (v Praze a statutárních městech magistráty),
- pověřené obce,
- místní organizace Českého svazu ochránců přírody (ČSOP),
- místní a městská policie.

S nalezenými volně žijícími zvířaty se neobracejte na útulky pro psy a kočky! Jejich posláním je jiné a nejsou na tato zvířata vybaveny!

Nesvěřujte zvířata ani chovatelům jiných zvířat! Ani oni nejsou na tuto práci vybaveni! Totéž platí u soukromých ochránců zvířat.

Nalezená mrtvá zvířata ohlaste asanační službě, místnímu veterináři nebo mysliveckému hospodáři. Sami je nesbírejte!!!

**SEZNAM ZÁCHRANNÝCH STANIC,
KTERÝM BYLO UDĚLENO POVOLENÍ MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ**
(stav ke dni 30. 6. 2010)

Aktuální seznam záchranných stanic včetně rozsahu činnosti a územní působnosti najdete na webové adrese
http://www.mzp.cz/cz/zachranne_stanice

Praha

Záchranná stanice Jinonice, Mezi Rolemi, 158 00 Praha 5
602 205 070

Merlin - společnost ochrany dravců a sov, Platónova 3276, 143 00 Praha 12
242 482 468, 605 868 333, 603 984 805

Středočeský kraj

Aves Čabárna, 273 41 Brandýsek 60 (Palackého 186, 273 09 Kladno 7)
602 336 014, 723 468 462

Záchranná stanice, Pátek 56, 290 01 Poděbrady
603 864 822

Podblanické ekocentrum ČSOP, Pláteníkova 264, 258 01 Vlašim
317 845 169, 777 800 460

Ochrana fauny ČR, Zámecká 610, 259 01 Votice
317 813 178, 603 259 902

Jihočeský kraj

Hájenska Makov, Nová Ves 10, 397 01 Písek
382 279 159, 724 090 220

Záchranná stanice při Zoo Ohrada, Rozova 28, 373 01 Temelín (373 51 Hluboká nad Vltavou)
387 002 211, 602 112 143, 602 624 092

SULIMO – o.s. pro záchranu dravců a sov, Doudleby 36, 370 07 České Budějovice
387 967 697, 728 468 943, 724 717 480

Český nadační fond pro vydru, Jateční 311, 379 01 Třeboň
384 722 088, 739 233 081

Plzeňský kraj

Dobrovolný ekologický spolek – ochrana ptactva, Zábělská 75, 312 19 Plzeň 12
377 460 088, 777 145 960, 777 194 095

ZO ČSOP Rokycany, Švermova 748/II, 337 01 Rokycany
371 722 686, 603 239 922

Ekocentrum ČSOP, Plzeňská 55, 335 61 Spálené Poříčí
371 594 842, 728 117 903

Tachovský ornitologický spolek, 347 01 Studánka 1
608 154 180

Záchranná stanice Kašperské Hory, Náměstí č. 6, 341 92 Kašperské Hory
376 582 226, 723 760 887

Karlovarský kraj

Drosera, Sdružení ochrany přírody a krajiny, Bublava 686, 358 01 Kraslice
606 840 500, 773 609 610

Záchranná stanice při NPR Soos, Kateřina 39, 351 34 Skalná
354 542 344, 731 824 390

Ústecký kraj

Falco Dolní Týnec 39, 412 01 Třebušín
416 791 114, 606 280 121, 721 940 170

Podkrušnohorský zoopark, Přemyslova 259, 430 01 Chomutov
474 629 917, 602 459 526

Liberecký kraj

Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec - Archa, Ostašovská 570, 460 11 Liberec 11
728 040 610, 602 774 104, 485 106 412

ZO ČSOP Křižánky, 512 03 Libštát 95
732 228 801

Královéhradecký kraj

ZO ČSOP Jaroměř, 5. května, 551 01 Jaroměř
605 251 434, 603 847 189

Pardubický kraj

Záchranná stanice a ekocentrum Pasíčka, Bor u Skutče 47, 539 44 Proseč
739 739 595, 724 935 769

O.s. STOP – stanice terénní ochrany přírody, Lipeč 18, 530 02 Pardubice
775 272 088

Záchranná stanice volně žijících živočichů Zelené Vendolí, 569 14 Vendolí 42
604 830 851

Kraj Vysočina

Stanice Pavlov o.p.s., Pavlov 22, 584 01 Ledec nad Sázavou
569 721 293, 734 309 798

O.s. Záchranná stanice volně žijících zvířat Telč, Hradecká 228, 588 56 Telč
567 243 725, 605 780 737

Jihomoravský kraj

Stanice ptačí centrum o.p.s., Černovická terasa, Brno – Slatina, (Štěpánská 4b, 602 00 Brno)
602 524 228

Zoologická zahrada města Brna, U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno-Bystrc
721 235 232, 546 432 311, 546 432 326

Zoologická zahrada Hodonín, U červených domků 3529, 695 03 Hodonín
518 346 271

Záchranná stanice pro dravé ptáky Rajhrad, Masarykova 124, 664 61 Rajhrad
606 184 100

Zlínský kraj

ZO ČSOP Buchlovice, Kostelní 403, 687 08 Buchlovice (areál zámeckého parku)
732 250 240

Olomoucký kraj

ZO ČSOP Haná, Komenského náměstí 38, 798 27 Němčice nad Hanou
602 587 638

Ornis, Muzeum Komenského v Přerově, Horní nám. 7, 750 11 Přerov
581 219 910, 724 947 543

ZO ČSOP Leština, Okružní 228, 789 71 Leština u Zábřeha
581 110 339, 604 944 046

Moravskoslezský kraj

Záchranná stanice, 742 54 Bartošovice na Moravě 146
556 758 675, 602 540 037

ZO ČSOP Sovinecko, Stránské 55, 793 51 Břidličná
554 291 000, 777 256 577

* * *

A nakonec pozor na platné zákony a vyhlášky, které musíte VŽDY dodržovat!

Ponecháte-li si doma zvíře patřící mezi zvěř podle mysliveckého zákona, tedy např. zajíce, srnu, muflona, divoké prase, divokého králíka, lišku, kunu, jezevce, bažanta, koroptev, divokou kachnu či husu, dravce, sovy, straku, sojku, kavku či havrana a řadu dalších zvířat, dopouštíte se pytláctví, které je trestným činem! Jedná se o porušení mysliveckého zákona. Totéž platí o nalezeném mrtvém zvířeti!

Zvěř si můžete ponechat po dobu nezbytně nutnou pro její ošetření nebo poskytnutí první pomoci, ne však déle než 28 dní. Nálezy zvěře (i mrtvých jedinců) je vždy třeba oznámit příslušnému mysliveckému hospodáři, případně obecnímu úřadu nebo Policii ČR.

Ponecháte-li si doma např. veverku, vydra či netopýry, nebo jakéhokoliv ptáka z přírody, porušujete zákon o ochraně přírody a krajiny a hrozí vám pokuta a zabavení zvířete. Tento zákon chrání všechny volně žijící živočichy, zvláštní ochranu poskytuje ptákům, kteří volně žijí na evropském území členských států Evropských společenství a zvláště chráněným druhům – jejichž výčet je stanoven vyhláškou. Patří mezi ně např. veverka, vydra, netopýr, většina dravců a sov, čáp, krkavec, ledňáček, rorýs, datel, kavka, řada pěvců. Jedince uvedených druhů nesmíte držet v zajetí bez povolení [výjimku uděluje příslušný orgán ochrany přírody (kraj)]. Zákon o ochraně přírody a krajiny se přímo zabývá péčí o handicapované živočichy. Stanoví, že každý, kdo se ujal živočicha neschopného v důsledku zranění, nemoci nebo jiných okolností dočasně nebo trvale přežít ve volné přírodě, zajistí jeho nezbytné ošetření, nebo ho za tímto účelem předá provozovateli záchranné stanice. Jde-li o živočicha dočasně neschopného přežít ve volné přírodě, osoba, která se ho ujala, přijme opatření k zamezení takových tělesných změn nebo změn chování, které by následně znemožnily jeho návrat do přírody a jeho zapojení do volně žijící populace. Ten, kdo se takto ujal zvláště chráněného živočicha, je povinen jej bezodkladně předat k ošetření do záchranné stanice.

Ponecháte-li si volně žijící zvíře doma za účelem chovu, dopustíte se také porušení zákona na ochranu zvířat proti týrání.

Jakýkoli chov druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči (např. orli, výři, jeřábi, volavky – jejich úplný výčet je stanoven vyhláškou) musí povolit příslušná krajská veterinární správa. Jinak riskujete pokutu a odebrání zvířete.